

QUADERNS D'ARXIU de la Fundació Bosch i Cardellach

En pocs mesos, i encara amb el període estival entremig, la Fundació Bosch i Cardellach ha donat a la llum tres dels seus interessants "Quaderns d'Arxiu", que corresponen als números 40, 41 i 42 de la sèrie. Són els següents.

1913. L'ASSAIG PEDAGÒGIC DE MAX BEMBO A SABADELL.

Aquesta monografia de Joan Alsina recull l'activitat cultural, predominantment pedagògica, però molt variada i audaç, que va dur a terme a la nostra ciutat en un període de temps sorprenentment curt, aquest curiós personatge que es feia dir Max Bembo i que en realitat es deia Josep Ruiz i Rodríguez, cosí de Picasso. Les novetats pedagògiques que Max Bembo tractava d'introduir a Sabadell i el dinamisme amb què actuava i amb el qual atreia gran nombre de personalitats sabadellenques, va obrir-li camí, només que no deixà res prou arrelat.

EL CINQUANTENARI DEL MUSEU D'HISTÒRIA

En l'avinentesa de complir-se mig segle del Museu que ara és d'Història i que durant molts anys va ser únic Museu de la Ciutat, Joan Farell va escriure l'història dels segons vint-i-cinc anys de la institució, tota vegada que el primer quart de segle el va historiar Lluís Mas Gomis mentre n'era director.

El treball de Joan Farell, que ha estat editat com a "Quadern d'Arxiu" de la Fundació, recull de forma exhaustiva l'història del Museu partint dels actes amb què va ser commemorat el seu vint-i-cinquè aniversari i seguint amb les activitats bàsiques i marginals de la institució, els seus problemes econòmics, el seu desdoblament en Museu d'Història i Museu d'Art, etc.

VIDA TEATRAL SABADellenca FINS A 1936

El més recent dels nous "Quaderns d'Arxiu" de la Fundació conté la monografia de Josep Torrella historiant l'activitat tea-

tral sabadellenca des dels seus inicis el 1623 fins a la guerra civil del 1936. És el primer treball exhaustiu que es publica sobre el tema, i engloba tant la vessant professional de l'art escènic com el teatre d'aficionats. Resulta sorprenent la densitat i la incidència d'ambdós aspectes en la vida social de la ciutat des de mitjans del segle XIX fins a finals del primer terç de l'actual. El treball de Torrella tracta de copsar i analitzar el fenomen més que pretendre d'exhaurir-ne els detalls puntuals, però tot i així proporciona un coneixement força aproximat de la dinàmica del fet teatral a totes les esferes socials sabadellenques.

LA MÚSICA AL PARVULARI I AL JARDÍ D'INFÀNCIA I/Continguts

Aquest és el títol del llibre de les autores M. Teresa Malagarriga i Montserrat Busqué i Barceló (sabadellenca ella), i que ha estat prologat pel P. Ireneu Segarra.

Aquest primer volum de "Continguts" posa les bases pel qui vol ensenyar música als infants. La segona part serà la metodologia i la tercera, material. Sobre aquest darrer aspecte ja hi ha dos cançoners editats:

Violet Sant Pere i Violet Sant Pau, de Montserrat Busqué, tots dos de la col·lecció La Xarxa (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), dels quals ja en parlarem al seu dia a Quadern.

El nou Mètode que s'està creant a l'Escola de Pedagogia Musical, va propagant-se cada vegada més en les escoles del nostre país. Calia que algú de molta experiència escrivís sobre el que el nen ha de saber de música durant els seus primers anys de Parvulari i en el Jardí d'Infància.

Aquestes dues expertes Parvulistes ho ensenyen a través d'aquestes pàgines amb diàfanitat i senzillesa. (Ambdues són professores del Conservatori Superior de Música, exercint el professorat a la Universitat Autònoma de Barcelona).

JOAN BROSSA, A ESPAI J. ROCA

Presentat per l'escrit "Pensar amb els ulls" de l'Alexandre Cirici i per la paraula del nostre Joaquim Sala-Sanahuja a la inauguració, Joan Brossa ens ha ofert durant aquest mes i mig últim una interessant i ben nodrida mostra de poemes-objecte i poemes visuals a can Roca del carrer de Gràcia.

A l'esmentat escrit Cirici diu, citant Kossuth, que la forma sol empastifar les idees. És per això que Brossa va directe a la idea del poema i prescindeix de ficar-se en la forma: vull dir que no es crea una morfologia "original" per al seu ús, sinó que recorre a objectes reals, quotidians, àdhuc domèstics, volgudament limitats a un univers "demodé", estantissos, com manllevats a botigues de "betes i fils", "plats i olles", ferreries i papereries de les d'abans del "bricolage" i de les normes Din, paleotècniques que diria el repetit Cirici.

Aquest univers constitueix la mena de calaix de sastre del qual tira mà el poeta: clips, naips, daus, agulles, documents comptables, pines, emblemes, gravats vells, mapes, porrons, plànols, diaris, insignies, tickets, claus, diorames, cordills, lletres de motl-

le, pintes; en principi reunits sense objecte preconcebut, són els elements convencionals les imatges dels quals admeten en el seu joc lúcid, o si voleu treball lúcid, de pensar amb els ulls per confegir els seus poemes visuals sense passar per les formes tradicionals ni haver-ne de crear d'"originals". Els atorga valor de signe i, per formar mots o frases, manipula aquestes galindaines maridant-les de faisó anàrquica -o arbitrària- amb resultats a primera vista metafòrics, o bé d'objectes impossibles, en la qüestió dels poemes-objecte.

És, en definitiva, un llençatge de "ready mades" triats o compostos en funció de la no intervenció en la forma per tal de preservar la netedat de les idees, si bé, vulguis que no, es presta per als esperits més superficials -o desinformats- a una lectura banal, limitada tant sols a una valoració merament estètica de la cosa, encara que crec que per aquest cantó hauran de convenir que és molt d'agrair la perfecció artesanal de les proves sobre paper corresponents a la poesia visual i l'exquisit gust en la presentació dels poemes objecte, que fan d'aquestes obres veritables peces d'art malgrat la trivialitat, repeteixo que volguda, dels seus materials.

R. C. D.

MARGARIDA ARITZETA

Margarida Aritzeta, Llicenciada el Filologia Catalana i en Història Moderna i Contemporània, guanyadora de la 2ª edició del Premi Sant Joan de novel·la catalana instituit per la Caixa d'Estalvis de Sabadell, de la qual Joan Ripoll ja ens en parla en aquest mateix Quadern, va passar a Sabadell. A l'Institut Ferran Casablancas va mantenir un col·loqui amb uns 270 alumnes de segon de BUP, en tres grups

plantejant una tanda de preguntes sobre la primera novel·la que publicà l'autora, "Grafèmia", amb la qual guanyà el Premi "Joaquim Ruyra".

Al vespre, a les 8, obrí el "Club de Premsa" de la Unió de Periodistes de Sabadell, a l'Auditori de l'Institut de Paleontologia, amb una conferència sobre "L'ús del català no es pot limitar". Feu una conferència molt interessant, puix que analitzà la situació del català en els diferents mitjans de comunicació.

Ella coneix bé prou aquests mitjans, perquè a més d'ésser mestra i escriptora, és periodista i ha col·laborat en diversos programes de Ràdio Popular de Reus. És una autèntica professional.

JOSEP DOMENECH (Alta-Mira)

Josep Domènec ha exposat la seva obra a "Espai" de J. Roca, carrer de Gràcia, 87, durant els dies 18 de novembre al 13 de l'actual mes. Ens plau transcriure la presentació que li ha fet Maria-Josep Balsach en el programa.

"L'Alta Mira de Pep Domènec. Si anem a cercar l'origen de la representació dels símbols mitjançant l'abstracció de les formes i de les idees, toparem sempre amb uns caràcters originals gairebé universals. Aquest rerefons de l'estrella del Golem, camí que Pep Domènec ha iniciat partint dels signes heretats de pintures rupestres de l'era paleolítica, ens indicarà que el poder de suggestió està íntimament lligat amb les atribucions de la forma.

Trets del seu context, els signes seleccionats per a l'elaboració de la seva obra es fan primerament palesos per les propietats del relleu, la qual cosa no solament posarà de manifest llur relació originària amb la màgia, sinó també amb la primera forma de es-

criptura. Els símbols de la prehistòria són els primers intents d'explicació del món, els primers senyals que han accedit a la forma còsmica.

Una de les premisses de la investigació plàstica consisteix a acceptar una relació inhabitual entre la consciència i el llenguatge, així com entre la consciència i el cos. L'art s'ha esmerçat en inventar i conquerir noves relacions de sentit. Però l'humanisme dels nostres dies ja no parla de les relacions de l'home i l'esperit, i quan en parla ho fa d'una manera sòbria: amb pudor. Per això quan els signes es fan més abstractes, i per això mateix més complexos, hem de recórrer als processos de relació i pensament de la mitologia personal. Els nostres vincles inconscients amb les formes originàries obeeixen a una relació intensa amb allò que és sentit i viscut. Hi ha una diferència conceptual entre un significat designat com a objecte inert i un signe incorporat al procés vital d'una experiència. És per això que els dibuixos que esgueixen aquest camí plàstic dels símbols han fet resorgir la força anagògica dels elements.

Els símbols han estat manipulats en una altra coordinació de línies. L'anàlisi conceptual ha traduït en formes les associacions mentals que corresponen a l'ordre personal i a la pròpia visió de la realitat. Existeixen símbols que han perdut per sempre més llur exacta significació, però precisament perquè l'art és un sistema de coneixement, els límits entre interpretació i creació es difuminen.

La creació d'un signe propi, signe que estarà representat en un seguit d'objectes d'ús quotidià, es convertirà aleshores en un rastre, un vestigi que romandrà en la memòria dels esgrafiats de la sèrie de fotografies polaroid que clou l'exposició".

Maria-Josep Balsach

"L'ÈPOCA DE MURILLO; ANTECEDENTS I CONSEGÜENTS"

Amb motiu d'acomplir-se el tricentenari de la mort de Bartolomé Esteban Murillo, l'Obra Cultural de la Caixa de Pensions ha presentat a les sales del Centre Cultural de Barcelona l'exposició que duu el títol que hem emprat en aquesta nota.

Aquesta exposició "representa una encertada anàlisi de la pintura sevillana dels anys compresos entre la darrereria del segle XVI i l'acabament del segle XVIII, caracteritzats per la transició des de les formes manieristes fins al barroc".

En aquest marc, l'obra de Murillo és l'eix entorn del qual es mouen les diferents temptatives que va intervenir en la gestió del nou estil i que podem contemplar en aquesta notable exposició a través de les obres d'Alonso Vázquez, Pacheco, Roelas, Esquivel, Herrera el Viejo, entre d'altres, "sense oblidar la rotunda proposta plàstica de Zurbarán i el didactisme programàtic de Valdés Leal".

De Murillo se n'exposen sis obres les quals palesen la gran influència que exercí sobre els pintors de la seva generació i d'altres posteriors, com Juan de Zamora, Iriarte, Meneses Osorio, Núñez de Villavicencio, etc.

Sens dubte que Murillo se situa com a renovador de la pintura religiosa del seu temps, ensems adient a les inquietuds espirituals d'aquell moment.

FOTOGRAFIES D'EMILI I JOSEP LLOBET A PRAT DE LLOBREGAT I A CADIS

Els fotògrafs sabadellencs Emili i Josep Llobet, especialitzats en el retrat de galeria, han assolit un nivell que trascendeix abastament el sostre del professionalisme i s'eleva a categoria artística.

Durant el mes d'octubre una col·lecció seva de "Retrats" va ser exhibida a la sala d'exposicions de l'edifici de Kodak S.A. al Prat de Llobregat, conegut com la "catedral de la fotografia". En total foren trenta-tres obres en una mostra que va cridar molt l'atenció entre els professionals i que s'ha considerat com de les millors que han passat per la casa.

Tant és així que les obres dels germans Llobet van ser sol·licitades per a un Simpòsium andalús que se celebrà a Cadis els dies 16, 17 i 18 de novembre, i on van ser enviades la meitat de les obres exposades al Prat.

Els sabadellencs coneixem prou bé l'història dels germans Llobet, continuadors de la casa iniciada fa cinquanta anys per llur pare, Joan Llobet, amb un ímpetu vocacional que de vailet l'havia dut a canviar la bicicleta per una càmera fotogràfica. Els fills han sabut aprofitar el mestratge del pare i, també inquiets, s'han superat en l'especialització del retrat.

Espereu poder veure a Sabadell mateix una exhibició de les obres dels germans Llobet que han estat conegudes fora de casa.

És una gentilesa de

WATS·ART
Sant Pere d'Ullastre, 9 - CASTELLAR DEL VALLÈS

Sala d'Exposicions

Tel. 714 55 71